

osobní, že bez dodatečné informace bývají větší-nou jen obtížně rozpoznatelné. To je také důvod, proč se ve specializovaných sbírkách téměř neobjevují. Muzeu se nedávno podařilo získat darem dva takovéto svatební přívěsky. Jedná se o porcelánové střípky, zasazené do zlaté obruby s ouškem. Na zadní straně jsou vyryta jména manželů „Fritz“ a „Irma“ a datum svatby „28. února 1926“. O původních majitelích se ví jen to, že zahynuli za druhé světové války. Oba přívěsky podstatně obohatily muzejní fond.

Návrat povijanu na Tóru do muzejní sbírky

V prosinci tohoto roku předala britská židovská kongregace Kingston, Surbiton & District Synagogue do sbírek Židovského muzea v Praze povijan na Tóru. Ten se do Anglie dostal za komunistického režimu v roce 1964, kdy Westminster Synagogue v Londýně získala prostřednictvím státního podniku Artia převážnou část svitků Tóry uložených v tehdejší Státním židovském muzeu v Praze. Některé svitky Tóry přitom byly nedopatřením odeslány včetně povijanů, čímž se muzejní sbírka povijanů na Tóru rozdělila: na 2000 jich zůstalo v Praze, zatímco přibližně 400 jich odešlo do Londýna. Westminsterská synagoga zapůjčuje české a moravské svitky Tóry k náboženským účelům židovským kongregacím v mnoha zemích. Některé přitom byly předány včetně povijanů. Díky dlouhodobé a přátelské spolupráci s Kingston, Surbiton & District Synagogue a jejím představitelem Davidem Lawsonem se jeden z těchto povijanů na Tóru vrátil po letech do Prahy.

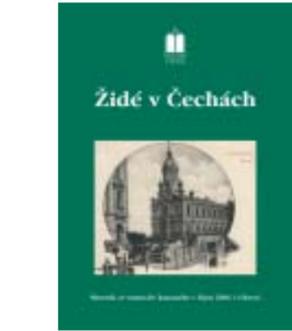
NOVÉ PUBLIKACE

Židovské tradice a zvyky v němčině

V závěru roku Židovské muzeum vydalo německy průvodce expozici v Klausově synagoze a v Obřadní síni s názvem *Židovské tradice a zvyky*. Průvodce přibližuje význam synagogy a jednotlivých židovských svátků, každodenní život židovské rodiny i činnost pražského Pohřebního bratrstva. Text doprovázejí četné barevné fotografie vystavených exponátů. Průvodce byl již dříve vydán v češtině, angličtině a francouzštině. V muzejních obchodech nebo on-line na www.jewishmuseum.cz lze též zakoupit průvodce expozicemi v Maiselově a Španělské synagoze, jež se věnují historii Židů v Čechách a na Moravě. Ty – rovněž s bohatým obrazovým doprovodem – lze koupit v české, anglické, francouzské a německé jazykové mutaci. Nově se připravuje španělská verze.

Sborník *Židé v Čechách*

Židovské muzeum v Praze vydalo publikaci *Židé v Čechách*, sborník ze semináře, který v říjnu 2006 uspořádalo v Liberci spolu s místním

Sborník Židé v Čechách. Jews in Bohemia proceedings.

inscription of the names of the husband and wife (Fritz and Irma) and the wedding date (28 February 1926) on the back. All that is known of the original owners is that they perished during the Second World War. Both of these items substantially enrich the Museum’s collection.

Torah binder returned to the Museum

In December the Kingston, Surbiton & District Synagogue returned a Torah binder to the collections of the Jewish Museum in Prague. This item was sent to the UK during the Communist Regime in 1964, when the Westminster Synagogue in London acquired via the state-owned Artia corporation the vast majority of Torah scrolls from what was then the State Jewish Museum in Prague. Through an oversight, some Torah scrolls were sent together with binders, which split up the Museum’s collection of Torah binders: about 2,000 of them remained in Prague, while about 400 were sent to London. The Westminster Synagogue distributes these Czech scrolls, on permanent loan, to Jewish congregations throughout the world. Some have been handed over along with binders. Thanks to the Jewish Museum’s long-term and friendly collaboration with Kingston, Surbiton & District Synagogue and its representative David Lawson, one of these Torah binders has now returned to Prague after all these years.

NEW PUBLICATIONS

Jewish Customs and Traditions in German

At the end of the year, the Jewish Museum published a German guidebook to the exhibition in the Klausen Synagogue and the Ceremonial Hall, entitled *Jewish Customs and Traditions*. With numerous colour photographs of items on display, this guide focuses on the synagogue, Jewish festivals, everyday Jewish family life and the activities of the Burial Society. It has already been published in Czech, English and French. The guidebooks to the exhibitions in the Maisel and Spanish Synagogues, which focus on the history of the Jews in Bohemia and Moravia, can also be purchased in the Museum’s stores or online at www.jewishmuseum.cz. These catalogues are all richly illustrated and are available in Czech, English, French and German. A Spanish version is currently under preparation.

Německý průvodce Židovské tradice a zvyky. Exhibition guidebook Jewish Customs and Traditions in German.

Jews in Bohemia proceedings

The Jewish Museum in Prague has recently published *Jews in Bohemia*, the proceedings from a seminar of October 2006 in Liberec, which it organized with the Museum of Northern Bohemia. The papers focus on the twentieth century history of the Jews in Bohemia and on research into the

Severočeským muzeem. Přednesené příspěvky byly zaměřeny na dějiny Židů v Čechách ve 20. století a na otázky výzkumu dějin židovských obcí na území zabraném nacistickým Německem v říjnu 1938. V první části sborníku jsou chronologicky seřazené studie zpracovávající historická témata od doby 1. světové války do konce 50. let 20. století, druhá část obsahuje články regionálního charakteru. Sborník uzavírá příspěvek vztahující se k židovské historii Liberce.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY

Říjen

Generální guvernérka Kanady Michaëlle Jean

Kanadská generální guvernérka Michaëlle Jean s manželem při návštěvě Židovského muzea. Governor General of Canada Michaëlle Jean with her husband visiting the Jewish Museum.

Zástupci americké filantropické organizace Wealth and Giving Forum, která finančně podpořila letošní konferenci Forum 2000.

history of Jewish communities in the area occupied by Nazi Germany in 1938. The first part of the proceedings includes chronological studies on topics from the First World War period through to the end of the 1950s; the second part contains articles with a regional focus. The final paper deals with the Jewish history of Liberec.

PROMINENT VISITS

October

Her Excellency the Right Honourable Michaëlle Jean, Governor General of Canada

Delegates of the Wealth and Giving Forum, the financial supporter of this year’s Forum 2000.

Zástupci Wealth and Giving Forum v Pinkasově synagoze. Delegates of the Wealth and Giving Forum in Pinkas Synagogue.

<p>Vydává Židovské muzeum v Praze (založeno v roce 1906), U Staré školy 1, 3, 110 01, Praha 1, IČO 60459263</p> <p><i>http://www.jewishmuseum.cz</i></p> <p>Bankovní účet č. 195414380237 / 0100, Komerční banka, Spálená 51, 110 00 Praha 1</p> <p>Pro poskytování darů uvádějte variabilní symbol: 1382002</p> <p>Zpravodaj vychází čtvrtletně, toto číslo vyšlo 15. 1. 2008, MK ČR E16832</p> <p>Redaktor: Noemi Holeková</p> <p>Fotografie: D. Cabanová, M. Durdovičová, M. Jelinek, J. Králová, V. Wünschová</p> <p>Překlad: Stephen Hattersley</p> <p>Výroba: LABEL spol. s r. o., Kutná Hora</p> <p>✪ ✪ ✪</p> <p>Published by the Jewish Museum in Prague (founded in 1906), U Staré školy 1, 3, 110 01, Praha 1, IČO 60459263</p> <p><i>http://www.jewishmuseum.cz</i></p> <p>Bank account: 195420830257 / 0100, SWIFT CODE: KOMBCZPP, IBAN: CZ600100000195420830257</p> <p>(for all foreign currencies except the euro),</p> <p>510091870297 / 0100 (euro), SWIFT CODE: KOMBCZPP, IBAN: CZ890100000510091870297</p> <p>The variable symbol no. 1382002 should be stated when making a donation.</p> <p>Komerční banka, Spálená 51, 110 00 Praha 1, Czech Republic</p> <p>Photos: D. Cabanová, M. Durdovičová, M. Jelinek, J. Králová, V. Wünschová</p> <p>Translation: Stephen Hattersley</p> <p>Typeset and printed by LABEL spol. s r. o., Kutná Hora</p>
--

Packing ● Transport ● Shipping ● Custom clearance
Storing ● Insurance

KUNSTRANS PRAHA

One the world’s leading art shippers
Veletržní palác, Dukelských hrdinů 47, 170 00 Praha 7
Tel.: +420-2 243 01 092-5 * Fax: +420-2 243 01 091
E-mail: prague@kunsttrans.cz

ZPRÁVODAJ NEWSLETTER

4

המוזיאון
היהודי
בפראג

2007

THE JEWISH
MUSEUM
IN PRAGUE

V posledním čtvrtletí roku 2007 Židovské muzeum v Praze připravilo v Galerii Roberta Guttmanna výstavu věnovanou osudu a dílu Bedřicha Feigla, umělce z okruhu první generace českých moderních malířů. Muzeum současně uspořádalo nebo podpořilo další akce, z nichž ty nejvýznamnější připomeneme v tomto Zpravodaji. Nebude chybět ani informace o nových přírůstcích v muzejních sbírkách stejně jako o nově vydaných publikacích.

VÝSTAVY

Obrazy Bedřicha Feigla v Galerii Roberta Guttmanna

Dne 31. října byla v Galerii Roberta Guttmanna otevřena výstava *Bedřich Feigl (1884–1965). Obrazy, kresby, grafika*. Bedřich Feigl studoval na pražské Akademii a v roce 1907 se spolužáky Emilem Fillou, Bohumilem Kubištou, Arnoštem Procházkou, Willi Nowakem a dalšími založili skupinu *Osma*, která v Čechách znamenala počátek moderního malířství. Feigl žil v letech 1910–1933 převážně v Berlíně, po nástupu nacismu se vrátil do Prahy, ale záhy musel znovu emigrovat do Londýna. Ačkoli patřil k zakladatelské generaci českých moderních malířů, jeho dílo je

Z vernisáže výstavy Bedřich Feigl (1884–1965). Obrazy, kresby, grafika v Galerii Roberta Guttmanna. From the opening of the exhibition Friedrich Feigl (1884–1965). Paintings, Drawings and Graphic Art at the Robert Guttman Gallery.

v Čechách dodnes skoro neznámé. Výstava v Galerii Roberta Guttmanna, která potrvá až do 20. ledna 2008, představuje Feiglovu tvorbu v roce 100. výročí první výstavy *Osmy* a také 70 let po umělcově poslední výstavě v Praze.

Na osobnost a tvorbu Bedřicha Feigla jsme se zeptali kurátora výstavy Arno Paříka.

Proč je dnes Feiglovo dílo málo známé? Souvisí to s tím, že Feigl žil po většinu života mimo Čechy?

Jen do jisté míry. Jako u mnoha dalších židovských umělců je třeba hledat souvislost především s umělcovými osudy za druhé světové války. Zatímco v dvacátých a třicátých letech Feigl pravidelně v Praze vystavoval, často sem zajížděl a v roce 1933 se sem vrátil natrvalo, následující události tuto situaci zcela změnily. Jemu samému s manželkou se v dubnu 1939 podařilo na poslední chvíli uniknout nacistům do Londýna. Jeho dvě sestry a nejstarší bratr Karel s rodinou a další příbuzní byli brzy deportováni do Terezína a vzápětí do ghetta v Rize, kde všichni zahynuli. Feiglovy obrazy z pražských židovských sbírek byly konfiskovány a mnohé během války zničeny. Z těchto důvodů je jasné, proč se Feigl do Prahy již nevrátil.

Po roce 1948 o něj jako o „německého umělce“ a navíc emigranta žádný zájem nebyl. Jeho díla se za komunistického režimu téměř nevystavovala, nepsalo se o něm, nikdo se jeho tvorbou nezabýval, o samostatné výstavě nebo monografii se ani nedalo uvažovat. Není tedy divu, že Feiglovo dílo zůstává prakticky neznámé, ačkoli se v českých sbírkách ještě z předválečné doby nachází poměrně dost jeho obrazů.

Jak se vyvíjel Feiglův umělecký styl od doby první výstavy Osmy?

Feigl byl vždy v rámci své generace označován za expresionistu. Jeho expresivní styl se projevil zejména v grafice na počátku 20. let, např. v litografickém cyklu *Pražské ghetto*. V prosinci 1932 Feigl odjel do Palestiny, kde maloval v Jeruzalémě a jeho okolí. Památná židovská místa a jejich současný život na něj hluboce zapůsobili, jeho malířský výraz se uvolnil a získal na živosti, což se projevilo zejména v jeho kvaších a akvarelech z následujících let. Do Prahy si Feigl ze Svaté země přivezl řadu obrazů, akvarelů a studií, jejichž motivy pak z jeho tvorby nikdy nezmizely. Návrat k židovské tradici se u něho tehdy projevil také v četných obrazech s biblickými náměty. Těsně před odchodem z Prahy dosáhl tento uvolněný malířský styl svého vrcholu v řadě komponovaných obrazů krajín. Po válce v Anglii se Feiglův styl opět proměnil, poněkud ztratil svoji expresivitu a větší pozornost začal věnovat figurálním motivům.

Která díla vystavená v Praze lze označit jako zvlášť zajímavá?

Zvláštní význam zde měl portrét Feiglovy neteře Marion, který umělec vytvořil krátce před emigrací. Marion bylo tehdy 10 let a patřila k stovkám dětí zachráněným díky úsilí Sira Nicholase Wintona, který zařídil jejich odjezd do Anglie. Dnes Marion žije v New Yorku a jako poslední potomek Feiglovy rodiny darovala archivu Židovského muzea fotografie, staré katalogy a cenné písemné dokumenty svého strýce Bedřicha. Doufáme, že to přispěje k hlubšímu poznání jeho osobností a tvorby.

Bedřich Feigl: Portrét Marion Feiglové, 1937, olej na plátně, 600 x 800, ZMP 82.092.

Friedrich Feigl: Portrait of Marion Feigl, 1937, oil on canvas, 600 x 800, JMP 82.092.

of Czech modern art, his work remains virtually unknown in the Czech Republic. The show at the Robert Guttman Gallery (closing on the 20th of January 2008) marks the 100th anniversary of the *Osma*’s first exhibition and the 70th anniversary of Feigl’s last exhibition in Prague.

The exhibition curator Arno Pařík responds to a few questions about the life and work of Friedrich Feigl below.

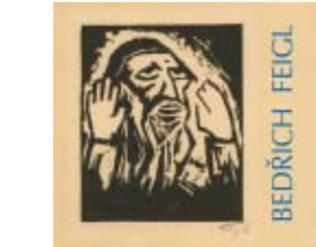
Why is Feigl’s work little known today in the Czech Republic? Is it because Feigl spent most of his life abroad?

Only to a certain extent. As with many other Jewish artists, a connection should be sought with his fate during the Second World War. Feigl regularly exhibited and often travelled in Prague in the 1920s and 1930s, returning there for good in 1933, but subsequent events completely changed his situation. He and his wife managed to escape the Nazis by getting to London at the last minute in April 1939. His two sisters and his eldest brother Karel with his family and other relatives were soon deported to Terezín and then sent to Riga, where they all perished. Feigl’s paintings from Jewish collections in Prague were confiscated and many of them were destroyed during the war. For these reasons it is clear why Feigl did not return to Prague.

As a ‘German artist’ and, moreover, an emigrant, there was no interest in Feigl after 1948 in Czechoslovakia. During the Communist regime, his work was hardly ever shown, nothing was written about him, nobody dealt with his oeuvre, and one-man shows or monographs were out of the question. It is no surprise, then, that Feigl’s work remains practically unknown in the Czech Republic, even though a relatively large number of his pre-war paintings are in Czech collections.

How did Feigl’s style develop from the time of Osma’s first show?

Feigl was always referred to as an expressionist in the context of his generation. His expressive style came to the fore mainly in his graphic art from the early 1920s, as in the lithographic series *The Prague Ghetto*. In December 1932 Feigl left for Palestine, where he painted in the Jerusalem area. The Jewish memorial sites and their present-day life left a deep impression on him, helping to loosen up and animate his painting style, as can be seen in his gouaches and watercolours from the following years. He returned from the Holy Land to Prague with a series of finished paintings and a number of gouaches, watercolours and sketches whose motifs were never to disappear entirely from his subsequent work. Feigl’s return to

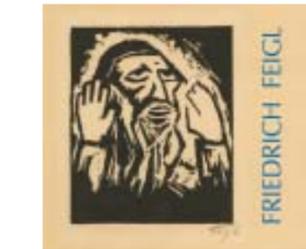
Titulní obálka doprovodného katalogu k výstavě o Bedřichu Feiglovi. Exhibition catalogue cover.

K důležitým obrazům na výstavě v Galerii Roberta Guttmanna patří též velmi raný Feiglův autoportrét z roku 1905, který ukazuje, že Feigl byl vynikající malíř již na počátku své dráhy. Velkou pozornost si také zasloužil soubor Feiglovy grafiky z počátku 20. let většinou na biblické náměty, který jej představuje jako vynikajícího grafika a ilustrátora. Zcela neznámou kapitolu v jeho díle otevřel i soubor studií a kvašů z Jeruzaléma, o kterých jsem se již zmínil. Překvapivé jsou také Feiglovy obrazy s pražskými náměty, kterých vytvořil celou řadu. Ukazují jeho intimní vztah k Praze, jejíž atmosféru dovedl působivě a věrně zachytit ve svých kvaších a obrazech. V posledním období Feiglova pražského pobytu se jeho malířský přednes značně uvolnil, maloval často silnými nánosy barev a nervními údery štětce, které obraz výrazně otevírají do prostoru. Dramatické napětí ovládá nejen postavy, ale celou scénu a atmosféru, podobnou jakési mystické události.

***Illuminated Synesthetic Symphonies* Nathana Chaima Moskowitze ve Vzdělávacím a kulturním centru v Praze**
Ve Vzdělávacím a kulturním centru v Praze byla od 18. října do 20. prosince k vidění výstava amerického neurochirurga a výtvarníka Nathana Chaima Moskowitze *Illuminated Synesthetic Symphonies*. Moskowitz se pomocí svých obrazů snaží vyjádřit nadpřirozenost poselství hebrejské bible, Tanachu. Zdánlivě nesourodé biblické příběhy, které se odehrávají v různém čase a prostoru, se v jeho malbách spojují do jediného obrazu, a stojí tak vedle sebe v nekonečné přítomnosti. Výstava nabízí překvapivou interpretaci biblických textů stejně jako netradiční chápání judaismu.

Nathan Chaim Moskowitz: Jobovo kolo štěstí I: Bohatství naivity. Nathan Chaim Moskowitz: Job's Wheel of Fortune I: Wealth of Naiveté.

Výstava *Pod židovským klouboukem* v brněnské pobočce Vzdělávacího a kulturního centra

Brněnská pobočka Vzdělávacího a kulturního centra připravila v prosinci ve spolupráci se Základní školou pro tělesné postižené v Brně, Kociánka 6, výstavu nazvanou *Pod židovským klouboukem*. Žáci této speciální školy se od začátku školního roku seznamovali s židovskými tradicemi a zvyky i těžkým obdobím šoa. Své poznatky zpracovali v kresbách a malbách, které představili v sále brněnského Vzdělávacího a kulturního centra.

KONCERTY VE ŠPANELSKÉ SYNAGOZE
Koncert k 63. výročí transportu umělců z Terezína do Birkenau

Obecně prospěšná společnost TIMUC (Terezín International Music Centre) ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze uspořádaly 16. října ve Španělské synagoze koncert, který připomněl 63. výročí transportu židovských umělců z Terezína do Osvětimi. Téhož dne v roce 1944 vyjel z terezínského ghetta do vyhlazovacího tábora v Osvětimi-Birkenau transport, do něhož byli mimo jiné zařazeni významní hudebníci Hans Krása, Gideon Klein, Viktor Ullmann nebo Pavel Haas. Z patnácti set lidí odvelečných tímto transportem se konce války dočkalo pouze 110. Na památku zavražděných umělců zazněla ve Španělské synagoze v podání smyčcového tria Ad libitum díla Franze Shuberta, Bohuslava Martinů, Zikmunda Schula, Gideona Kleina a Ludwiga van Beethovena.

Zpěvy mezi Córdobau a Mukačevem
Ve Španělské synagoze se v rámci 3. ročníku cyklu *Neznámá hudba pražských synagog* konal 24. listopadu koncert nazvaný *Zpěvy mezi Córdobau a Mukačevem*. Koncert připravila liberální židovská komunita Bejt Simcha ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze. Do světa synagogálního zpěvu aškenázské kultury uvedl posluchače kantor Michal Foršt a vokální Pražské filharmonické mužské kvarteto. Středověké písně Sefarditů zazněly v podání souboru Musica ad Tabulam. Koncert také podpořilo hlavní město Praha.

O PRAZE NAD PRAHOU
Knižovna Židovského muzea v Praze se připojila k akci *O Praze nad Prahou*, jež zahájila 11. ročník *Týdne knihoven* pořádaný ve dnech 1.–7. října 2007 pražskou sekci Sdružení knihovníků a informačních pracovníků. První říjnový den se na 11 věžích vybraných pražských památek četly texty, které se nějakým způsobem vztahují k Praze. Na věži Staroměstské radnice tak v odpoledních hodinách zněly pasáže ze symbolicky zvolené knihy *Ze Židovského ghetta: pověsti, legendy a vyprávění* od Aloise Hofmana a Renate Heuerové.

Členi na věži Staroměstské radnice v rámci akce O Praze nad Prahou. Reading in the tower of the Old Town Hall as part of the About Prague Above Prague event.

***Under the Jewish Hat* exhibition in the Brno office of the Education and Culture Centre**

In association with the elementary school for the physically challenged in Kociánka Street, Brno, the Brno office of the Education and Culture Centre prepared an exhibition entitled *Under the Jewish Hat* in December. This featured drawings and paintings by children from the school, conveying their impressions of Jewish traditions and customs and of the Shoah, which they had learnt about from the beginning of the school year.

Z výstavy Pod židovským klouboukem ve Vzdělávacím a kulturním centru v Brně. From the Under the Jewish Hat exhibition at the Education and Culture Centre in Brno.

CONCERTS AT THE SPANISH SYNAGOGUE
Concert for the 63rd anniversary of the transport of artists from Terezín to Birkenau
On the 16th of October, the Terezín International Music Centre, in association with the Jewish Museum in Prague, held a concert at the Spanish Synagogue to commemorate the 63rd anniversary of the transport of Jewish artists from the Terezín ghetto to the Auschwitz-Birkenau death camp. 1,500 people were deported on this train in 1944, including a number of prominent musicians, such as Hans Krása, Gideon Klein, Viktor Ullmann and Pavel Haas; only 110 lived to see the end of the war. In memory of the murdered artists, works by Franz Shubert, Bohuslav Martinů, Zikmund Schul, Gideon Klein and Ludwig van Beethoven were performed by the Ad Libitum String Trio at the Spanish Synagogue.

Songs between Córdoba and Mukachevo
As part of the third year of the series *The Unknown Music of Prague Synagogues*, a concert entitled *Songs between Córdoba and Mukachevo* was held in the Spanish Synagogue on the 24th of November. This concert was prepared by the Liberal Jewish Community Bejt Simcha in association with the Jewish Museum in Prague. Songs from the Ashkenazi areas were featured by Cantor Michal Foršt and the Prague Philharmonic Male Quartet, while Medieval Sephardic songs were performed by Musica ad Tabulam. The concert was also supported by the City of Prague.

ABOUT PRAGUE ABOVE PRAGUE
The Jewish Museum's library took part in the *About Prague Above Prague* event, which launched the 11th *Library Week* (1–7 October 2007) held by the Association of Library and Information Professionals of the Czech Republic. On the first of October, readings of texts that have a connection to Prague were read in eleven towers at selected Prague sites. In the afternoon, passages from Alois Hofman and Renata Heuerová's book about the Jewish ghetto were read in the tower of the Old Town Hall.

KONFERENCE VĚNOVANÁ VIKTORU FISCHLOVI

Fakulta humanitních studií Univerzity Hradec Králové a Fakulta filozofická Univerzity Pardubice uspořádaly 18. října konferenci *Viktor Fischl – příběh českých Židů ve 20. století*. Konference v Muzeu Východních Čech v Hradci Králové se zabývala nejen osobností Viktora Fischla (1912–2006), významného českého a izraelského literáta a diplomata, ale jeho prostřednictvím i osudem českých Židů v průběhu 20. století. Jedním z těch, kdo nad konferencí převzali záštitu, byl i ředitel Židovského muzea Leo Pavlát.

ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY PAVLA TIGRIDA
Dne 25. října byla na pražském Josefově slavnostně odhalena pamětní deska Pavla Tigrida. Pavel Tigríd (1917–2003), vlastním jménem Pavel Schönfeld, se narodil v Praze. Druhou světovou válku strávil v londýnském exilu, kde pracoval jako redaktor BBC pro vysílání československé exilové vlády. Po komunistickém převratu v roce 1948 žil Tigríd opět v emigraci a stál u zrodu jednoho z nejproslulejších českých exilových periodik *Svědectví*. Po pádu komunistického režimu se vrátil do vlasti, kde působil jako poradce prezidenta Václava Havla a ministr kultury. Významně se při tom zasloužil o navrácení tehdejšího Státního židovského muzea české židovské komunitě. Pamětní deska odhalená při příležitosti Tigridových nedožitých devadesátin je umístěna v ulici U Starého hřbitova 3, kde od roku 1993 až do své smrti v roce 2003 Tigríd žil. Autorem desky je akademický sochař Michal Vítanovský.

Ze slavnostního odhalení pamětní desky Pavla Tigrida (zleva) Václav Klaus, Ivana Tigridová a Václav Havel. Unveiling of a memorial plaque to Pavel Tigríd (from the left) Václav Klaus, Ivana Tigridová and Václav Havel.

Na slavnostním shromáždění, které organizovalo Židovské muzeum v Praze ve spolupráci s Židovskou obcí v Praze a vydavatelstvím Economia, vystoupil prezident České republiky Václav Klaus, jeho předchůdce v prezidentské funkci Václav Havel, ministr kultury Václav Jehlička, pražský primátor Pavel Bém, starosta Městské části Praha 1 Petr Hejma a ředitel Židovského muzea v Praze Leo Pavlát. Slavnost zakončila několika slovy Tigridova manželka Ivana Tigridová.

SPOLEČNĚ PROTI NEONACISMU
V sobotu 10. listopadu se v Praze uskutečnila tři shromáždění k uctění památky obětí Říšského pogromu, který v Německu rozpoutali nacisté v noci z 9. na 10. listopadu 1938. Takzvaná „Křišťálová noc“ představuje významný mezník v nacistické protizidovské politice, jež nakonec vedla k pokusu o úplné vyhlazení Židů. Všechna tři shromáždění byla uspořádána na protest proti pochodu neonacistických skupin Židovským Městem, naplánovanému na výroční den této

CONFERENCE ON VIKTOR FISCHL

On the 18th of October, the University of Hradec Králové's Faculty of Humanities and the University of Pardubice's Philosophy Faculty held a conference, entitled *Viktor Fischl – The Story of Czech Jews in the Twentieth Century*. Held at the Museum of Eastern Bohemia in Hradec Králové, this conference focused not only on the distinguished Czech and Israeli writer and diplomat Viktor Fischl (1912–2006) but also on the fate of Czech Jews in the course of the twentieth century. It was held under the auspices of various figures, including the Director of the Jewish Museum in Prague.

UNVEILING OF A MEMORIAL PLAQUE TO PAVEL TIGRID

A memorial plaque to Pavel Tigríd (1917–2003) was unveiled in the Josefov district of Prague on the 25th of October. Pavel Tigríd (originally Pavel Schönfeld) was born in Prague and spent the Second World War in exile in London, where he worked as a BBC editor for the broadcasts of the Czechoslovak government in exile. After the Communist takeover in 1948, Tigríd left his country once again and contributed to the establishment of one of the most acclaimed Czech periodicals in exile *Svědectví* [Testimony]. After the collapse of the Communist regime, he returned to his country, where he became the Minister of Culture and an advisor to Václav Havel. He played an important role in ensuring that the then State Jewish Museum was returned to the Czech Jewish community. The memorial plaque was unveiled on the occasion of what would have been Tigríd's 90th birthday and is located in the street (U Starého hřbitova 3) where he lived from 1993 until his death in 2003. The plaque was executed by the Academy-trained sculptor Michal Vítanovský.

The unveiling ceremony was organized by the Jewish Museum in Prague in association with the Jewish Community in Prague and Economia Publishing House. It was attended by the Czech President Václav Klaus, the former Czech President Václav Havel, the Minister of Culture Václav Jehlička, the Mayor of Prague Bém, the Mayor of the Prague 1 Borough Petr Hejma and the Director of the Jewish Museum in Prague Leo Pavlát. Pavel Tigríd's wife Ivana Tigridová gave a few words at the end of the ceremony.

Pamětní deska Pavla Tigrida. Memorial plaque to Pavel Tigríd.

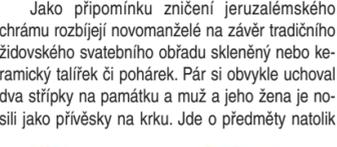
tragické události. Pro pietní náboženské shromáždění, které pořádala Židovská obec v Praze, Židovské muzeum v Praze zajistilo tisk brožurek s podrobnými informacemi o pozadí „Křišťálové noci“. Jejich text připravil Institut Terezínské iniciativy. Židovské muzeum rovněž finančně podpořilo koncert s videoprojekcí, organizovaný na závěr pamětního dne sdružením Tolerance a občanská společnost.

Titulní strana brožurky vytištěné Židovským muzeem na shromáždění 10. listopadu. Title page of the Jewish Museum's brochure for the memorial gathering on the 10th of November.

ŠKOLY MAJÍ NOVOU POMŮCKU K VÝUCE O HOLOCAUSTU
Společnost Člověk v tísni připravila pro studenty středních škol novou pomůcku k výuce o holocaustu – CD-ROM, který má přiblížit prostřednictvím hudby problematiku šoa a xenofobie. Toto téma uvádí videoklip k písni kapely The Tchendos nazvaný *Nedovedu pochopit*. Videoklip tvoří úryvky z rozhovoru s Annou Hyndrákovou-Kovanícovou, která přežila několik koncentračních táborů. Prolínají se v něm záběry z období druhé světové války se záznamy dnešních neonacistických akcí. Na tvorbě videoklipu spolupracovalo i Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea. CD-ROM obsahuje mimo jiné doprovodné texty pro učitele a souhrn doporučené literatury a internetových odkazů. Je první částí projektu *Dovedu to pochopit?*, který je zaměřen na multi-kulturní výchovu. Téma holocaustu má v tomto rámci ukázat na možné příčiny a důsledky netolerance. Mezi významné obdobně zaměřené projekty patří v České republice především projekt *Zmizelí sousedé*, který v roce 1999 vznikl a od té doby se dále rozvíjí v Židovském muzeu v Praze.

NOVÉ PŘÍRŮSTKY VE SBÍRKÁCH ŽIDOVSKÉHO MUZEA
Svatební přívěsky
Jako připomínku zničení jeruzalémského chrámu rozbíjejí novomanželé na závěr tradičního židovského svatebního obřadu skleněný nebo keramický talířek či pohárek. Pár si obvykle uchoval dva šřípký na památku a muž a jeho žena je nosili jako přívěsky na krku. Jde o předměty natolik

Svatební přívěsky, inv. č. 179.237/01.02, porcelán, zlato, Čechy 1926, výška 16 mm, dar, 2007. Wedding pendants, accession number 179.237/01.02, porcelain and gold, Bohemia, 1926, height 16 mm, donated in 2007.

TOGETHER AGAINST NEO-NAZISM
On the 10th of November, three memorial gatherings were held in Prague for the victims of the pogrom that was unleashed by the Nazis in Germany on the night of the 9th and 10th of November 1938. Known as the Night of Broken Glass, this pogrom was a major turning point in the Nazis' anti-Jewish policy, which in the end led to an attempt to completely wipe out the Jews. All three memorial gatherings were held in protest against the Neo-Nazi march through the Jewish Town that had been planned for the anniversary of this tragic event. For the religious gathering held by the Jewish Community in Prague, the Jewish Museum in Prague arranged for the printing of brochures with detailed information on the background to the Night of Broken Glass. The text was prepared by the Terezín Initiative Institute. The Jewish Museum also financially contributed to a concert and video screening, which was organized by the Tolerance and Civic Society Association to mark the end of this commemorative day.

NEW AID FOR TEACHING ABOUT THE HOLOCAUST

The People in Need society has prepared a new aid for teaching high school students about the Holocaust – a CD-ROM that seeks to highlight the issues of the Shoah and xenophobia through music. It features a video by the band The Tchendos for the song *I Can't Understand*. Including snippets from an interview with Anna Hyndráková-Kovanícová, who survived several concentration camps, the video merges footage from the Second World War with recordings from recent Neo-Nazi events. The Jewish Museum's Education and Culture Centre also contributed to the making of the video. In addition, the CD-ROM contains texts for teachers, as well as a recommended bibliography and website links. This is the first part of a multicultural education project, entitled *Can I Understand?*, which seeks to highlight the possible causes and consequences of intolerance by focusing on the topic of the Holocaust. Other important projects with a similar focus include the *Neighbours who Disappeared* project, which was launched by the Jewish Museum in 1999 and is still developing.

NEW ACQUISITIONS
Wedding pendants

At the end of the traditional Jewish wedding ceremony, it is customary for the newly weds to break a glass or ceramic plate as a reminder of the destruction of the Temple of Jerusalem. The married couple usually keep two shards as a keepsake to be worn around the neck as pendants. Such personal items are hard to distinguish without additional information, which is why they hardly ever appear in specialist collections. The Jewish Museum was recently donated two such wedding pendants – porcelain shards set in a gold frame with a handle and an engraved